

Stefan Jakobielski

Dongola

Informator Archeologiczny : badania 10, 348-349

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jest to stosunkowo mało zniszczony budynek kamienny, wolno stojący, wzniesiony na rzucie prostokąta o wymiarach 11,4 x 7,6 m przy wysokości około 5,8 m. Częściowo zachowany dach, również kamienny, był dwu - lub czterospadowy. Ściany zewnętrzne zdobione były czterema ciosanymi kamieniami z motywem głowy zwierzęcej /drapieżnik z wyszczerzonymi zębami/, wydobytymi z muru przez ludność miejscową, lecz szczęśliwie ocalałymi.

Wnętrze budowli składa się z 14-18 pomieszczeń różnej wielkości, spiętrzonych w trzech poziomach /dokładniejsze jego rozpoznanie uniemożliwiła groźba runięcia murów/. Stropy wykonane są z długich płyt kamiennych. Jedyne widoczny otwór wejściowy /możliwe, że pierwotnie było ich więcej/ oraz otwory w murach działowych mają obramowania ciosowe. Wewnątrz rozwleczone kości ludzkie wielu osobników.

Mauzoleum wznosi się po środku terenu wyrównanego do prostokąta 13,5 x około 18-21 m, podmurowanego wysoko od strony zachodniej. Po stronie południowej widoczne ruiny murów nieokreślonej budowli,

Analogie w słynnych budowlach w Wilkawain pod Huaraz /zwanych przez W.C. Bennetta świątyniami, templos/ tudzież elementy dekoracji plastycznej sugerują związek nowo odkrytego mauzoleum z okresem pełnego rozwoju kultury Recuay, najpóźniej zaś z jej schyłkiem. Roboczo można zamykać chronologię zabytku pomiędzy rokiem 500 a 1000.

Zabytki ruchome z tego stanowiska oraz kilku dalszych, odkrytych w okolicy Santa Cruz, złożono w Muzeum Regionalnym w Huaraz.

Przewiduje się konserwację obiektu i włączenie go do strefy turystycznej Callajonu de Huaylas.

S U D A N

DONGOLA

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej
w Kairze

Badania prowadził dr Stefan Jakobielski. Finansowała Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej w Kairze. Jedenasty sezon badań. Metropolia chrześcijańska.

Głównym celem kampanii było zabezpieczenie unikalnego na tym terenie zespołu malowideł ściennych, których odkrycie było rewelacją poprzedniego sezonu. Wykopaliska prowadzone były na skraju zabudo-

wy miejskiej, około 800 m na północ od chrześcijańskiego centrum,

Kontynuowano badania zespołu budynków z cegły mułowej odkrytego w 1974 roku koncentrując się przede wszystkim na tzw. "domie A". Jest to budowla posadowiona na skale o ścianach i beczkowych sklepieniach z cegły suszonej z fragmentami wejść wykonanymi z piaskowca. Przebadano dokładnie pomieszczenie nr 3 z dwoma basekami umiejscowionymi poniżej poziomu posadzki. W trakcie badań udało się prześledzić etapy przebudowy tego pomieszczenia. Jego wnętrze, podobnie jak niegdyś całego budynku ozdabiały malowidła ścienne mające kapitalne znaczenie dla historii malarstwa ściennego z terenów Nubii. W tej części budynku większość przedstawięń zachowała się w dużych fragmentach in situ. W skład dekoracji malarskiej wchodzi postacie świętych i aniołów, ozdobne krzyże, kompozycje geometryczne i floralne. Najbardziej interesująca jest umieszczona w niszy postać Chrystusa ze smokiem, lwem i wężem oraz legendą towarzyszącą będącą fragmentem Psalmu. Jest to jedyny przykład zastosowania tego tematu ikonograficznego oraz tego rodzaju tekstu w Nubii.

Malowidła wykonane są w technice al secco i wszystkie wyszły spod pędzla tego samego malarza. Datowanie ich na podstawie materiału porównawczego z Faras wskazuje, że powstały w X w. Zniszczony już częściowo budynek używany był ponownie w okresie XII-XIV w. prawdopodobnie jako manufaktura. Odkryte fragmenty malowideł zostały zdjęte ze ścian i złożone w pracowni konserwatorskiej Muzeum Narodowego w Chartumie.

Prace będą kontynuowane.

S Y R I A

PALMYRA

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej
w Kairze

Badania prowadził doc.dr hab. Michał Gawlikowski.
Finansowała Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej w Kairze. Osiemnasty sezon badań. Starożytna dzielnica miejska. I w.p.n.e. - okres arabski.

Prace skoncentrowane były na obszarze temenosu bogini Allat. Obejmowały one jego północną i północno-wschodnią część. Przeprowadzono też badania sondażowe na terenie tzw. domu bizantyjskiego odkrytego w 1974 r. Ich celem było ustalenie granicy południowej i południowo-zachodniej temenosu. W trakcie wykopalisk uchwycono kolejne fazy jego przebudowy od I w.n.e. aż po okres islamski.